

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
14. SEP.
1995

Letnik 50
Štev. 37 (2824)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Za IPH ne kaže dobro!



Bivši sodelavci IPH so z mešanimi občutki sledili stečajni obravnavi na celovškem deželnem sodišču

V torek, 12. septembra 1995, ob devetih dopoldne se je tudi pravnoformalno odločila usoda tovarne pohištva IPH v Žitari vasi. Sedaj je na dnevnem redu likvidacija firme in iskanje kupcev ali kupca.

Na deželnem sodišču v Celovcu je pod vodstvom dr. Trinksa bila stečajna obravnava, ki se je niso udeležili le upniki in njihovi pravni zastopniki, ampak tudi nekaj bivših sodelavcev sedaj zaprte tovarne pohištva.

Podatki, ki so bili na razpolago deloma že pred obravnavo, so dopuščali določen optimizem, da je obstoj tovarne v takšni ali drugačni lastniški obliki le mogoč. Na obravnavi so bile sicer sprejete terjatve glavnih upnikov, največji je Zveza slovenskih zadrug z 22 milijoni, sledita pa Posojilnici Železna Kapla in Pliberk, vsaka s petimi milijoni, zavrnjeni pa terjatvi slovenskih firm Helios (4, 5 milijona) in Yulon (1,6 milijona).

Hkrati je sodišče odredilo likvidacijo firme IPH in razprodajo

vsega premoženja, to je nepremičnin, poslopja in strojev. Upravnik stečajne mase dr. Opetnik iz Sinče vasi je dobil nalog, da še v mesecu oktobru poroča sodišču o likvidacijskem postopku in ali je našel kupce oz. kupca, ki bo tudi prevzel sedaj brezposelne bivše sodelavce.

Zastopnik združne zveze dr. Matevž Grilc je bil še optimističen, da bo podjetje mogoče rešiti, seveda pod novim imenom in z novim lastnikom. Zastopniki drugih upnikov pa so tozadevno bili – upravičeno? – nasprotnega mnenja.

Molk v Ljubljani

V torek 12. septembra so bili pogovori v Sloveniji o tem, da bi Alples kot sedanji glavni deležnik kupil IPH iz stečajne mase in potem kot lastnik in z novim konceptom vodil produkcijo naprej. Pogovori so bili vse prej kot optimistični, kajti v Sloveniji se stvari ne premikajo z mrtve točke. Vse pa je odvisno od kupca s kon-

ceptom, ki zagotavlja uspeh na trgu.

In prav tu se zatika. Zastopnik Heliosa in Yulona, dr. Valentin Kakl vso stvar vidi zelo črno. Po njegovem je lokacija tovarne IPH izredno slaba, v bistvu bogu za hrblom in vrhu tega brez ustrezne prometne navezave, to je brez priložnosti na železnico. Bistven problem pa je za dr. Kakla, da Alples očitno nima nobenega stvarnega oz. ustreznega koncepta in prav zato vsako namigavanje na optimizem ni nič drugega »kot farbanje ljudi«.

Koliko naj bi Alples odšel za nakup stečajne firme, bojo pokazala pogajanja. Vsekakor znaša skupna aktiva IPH dobrih 74 milijonov šilingov, pasiva pa 47 milijonov.

Bivši sodelavci tovarne so sedaj brezposelni in seveda upajo, da jih bo novi lastnik sprejel v službo. Kajti prav v velikovškem okraju je trda za delovna mesta.

Franc Wakounig

NSKS: manjka prožnosti

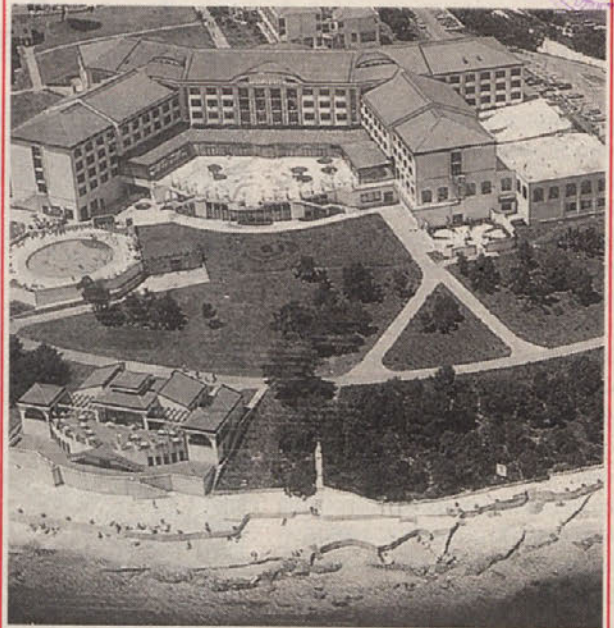
Z glasovi večine je zbor narodnih poslancev Narodnega sveta sklenil v torek, da kot govornika koroških Slovencev na uradni plebiscitni proslavi deželnega zbora dne 9. oktobra prideta v poštev samo predsednik Nanti Olip ali pa Reginald Vospernik kot alternativni kandidat in da s tem tudi tozadevni predlogi ZSO za NSKS nimajo nobenega pomena. Prav zaradi tega nefleksibilnega stališča je

bivši predsednik Grilc svaril pred možnim sporom, ki bi zaradi desetoktobrskega govornika zajel narodno skupnost. Podpredsednik Apovnik je z utemeljitvijo, da kulturniki ne znajo oceniti političnih posledic svojih govorov in da mora govoriti politični človek, bil proti možnemu govorniškemu kandidatu iz vrst slovenskih koroških kulturnikov. Kot možen govornik je bil odklonjen tudi dr.

Jože Marketz, prav tako tudi kandidati iz vrst mladine. Vospernik je obljubil, da bo generalno linijo svojega govora koordiniral »v maksimalnem konsenzu« z Zvezo slovenskih organizacij in Narodnim svetom. Druga težiščna točka seje je bila razprava o predlogu spremembe zakona o narodnostnih skupinah, o njem bo razpravljala tudi sosvet na svoji današnji seji.

Franc Wakounig

10. VESTNIKOV IZLET



Dragi bralci in prijatelji Slovenskega vestnika!

Vljudno vas vabimo na jubilejni Vestnikov izlet od petka, 6. oktobra, do nedelje, 8. oktobra '95. Za udeležence smo izbrali hotel visoke A-kategorije **Histria** pri Pulju (Pula). Nikomur ne bo dolgčas, hotel zadovoljuje vse želje in potrebe najbolj razvajenih gostov.

Za ples in zabavo bosta poskrbela Hanzi in Hajnci ter kvartet Rož.

Z avtobusi vas bomo popeljali na ogled mesta Pulja.

Cena izleta: 1.400,- šil.,
dodatek za enoposteljno sobo 250,- šil.
V ceno je vključeno: prevoz s Sienčnikovi-
mi avtobusi, dva polna penziona in eno
dodatno kosilo v hotelu Histria, turistična
taksa, plesna glasba in ogled mesta Pulja
z avtobusi in vodiči.

Dodatno bomo za udeležence organizirali še ladijski izlet na Brionske otoke z ogledom nacionalnega parka.
Cena izleta: 260,- šil. na osebo

Dogovorite se s svojimi prijatelji in znanci in se čimprej prijavite!

Prijave sprejemata
Milka Kokot, tel. 0 46 3/51 43 00-40, ali
Urška Brumnik, tel. 0 46 3/51 43 00-14.

Odločite se, tudi letos nam bo lepo!

Vaš partner za transport in turizem

SIENČNIK

Tel. 0 42 36/20 10-0

Telefax 0 42 36/20 21-11

A-9141 Dobrla vas

37. DEŽELNOZBORSKI MANDAT

Grasser proti

Za presenečenje je poskrbel namestnik deželnega glavarja, svobodnjak Karl-Heinz Grasser, ko se je jasno kot še nikoli izrekel proti sedemtridesetemu sedežu v deželnem zboru, ki naj bi bil namenjen koroškimi Slovincem.

Vsak poslanec mora imeti za seboj določeno število volilcev, kakor to predvideva ustava. Čeprav je v preteklosti Narodni svet koketiral s Haiderjem, ki je dajal meglene obljube

glede virilnega mandata, je Grasser izrecno proti taki rešitvi.

Grasser zagovarja znižanje procentne klavzule za vstop v deželni zbor, vendar – po pravici povedano – to ni njegova uvidnost, pač pa so že na Salzburškem razsodili, da je deset procentov preveč. Po tej razsodbi se bo morala ravnati tudi koroška vlada in bo Grasserjevo mnenje postranska reč.

S. W.

STROJNI KROŽEK PODJUNA

Od Suhe do Sel

Strojni krožek so kmetje ustanovili pred osmimi leti na osnovi kmečke samopomoči. Začetek je bil težak. Danes pa so člani te organizacije ponosni na uspešno delo s skupnimi napor.

Namen društva je izboljšati življenjske pogoje na osnovi medsebojne osebne in tehnične pomoči v raznih oblikah: 1. osebna vzajemna sosedska pomoč, na primer v primeru nesreče, smrti, bolezni, okrevanja v zdravilišču, oddiha, zaposlitve ali izobraževanja. 2. skupna uporaba obratnih sredstev, predvsem kmetijskih strojev, orodja in druge tehnične opreme. 3. izmenjava izkušenj pri racionalizaciji tehnične opreme, pri izgradnji produkcijskih panog in pri opremi obratov. Društvena dejavnost nima pridobitnih interesov. Krožek služi v obeh deželnih jezikih. Velikega pomena je »nova socialna sosedska pomoč« v okviru strojnega krožka. Od 1. maja tega leta organizirajo sosedsko pomoč preko strojnih krožkov za člane in pa tudi za nečlane. Ta novi model socialne sosedske pomoči zagotavlja posredovanje sposobnih pomočnikov in obračunavanje delovne akcije in hitro plačilo prispevka k stroškom s strani strojnega krožka. Krožek za sosedsko pomoč oziroma strojni krožek pa obračuna s kmečko zavarovalnico. Predsednik podjunskega strojnega krožka, **Marko Trampusch** iz Doba, nam je na vprašanja SV odgovoril tako:

Kdaj in kako se je rodila zamisel po ustanovitvi strojnega krožka?

Leta 1987 so imeli kmetje iz pliberškega okolja srečanje v Tinjah, kjer so se pogovarjali o organizaciji dela, razdelitvi dela med kmeti, o kmečko-gospodarskih vprašanjih, izobraževanju itd. Na tem srečanju so potem nekateri kmetje predlagali, da bi ustanovili strojni krožek. Spomladi 1988



Marko Trampusch – predsednik strojnega krožka Podjuna

je bil potem ustanovni občni zbor.

Kakšen je bil začetek?

Ob ustanovitvi krožka je pristopilo nad 80 kmetov, predvsem kmetje in kmetice iz pliberškega okraja. Pozneje so se pridružili še kmetje iz ostale Podjune, Železne Kaple in Sel. Trenutno imamo približno 160 članov.

Kako deluje krožek?

Osnova strojnega krožka je, da je kmet lastnik stroja. Kmetje dajejo na razpolago tudi svojo delovno silo. Strojne storitve in delovno silo pa obračunamo po urnih postavkah, ki jih določa občni zbor. Imamo tudi poslovodjo, ki je poldnevno nastavljen. Tako lahko nudimo našim članom še boljše servisno službo. On posreduje in organizira delo in če je treba, tudi sosedsko pomoč. Seveda pa moramo plačati to delovno silo sami.

Jasno je, da imate veliko izdatkov. Ali je deležen strojni krožek tudi finančnih podpor?

S strani zveze in dežele dobivamo finančna sredstva, ki pa ne pokrivajo vseh izdatkov. Letna članarina za kmete znaša 400

šilingov. Zaposili smo tudi za finančno podporo pri manjšinskem sosvetu, katere pa do danes še nismo dobili.

Kakšne so perspektive strojnega krožka po pristopu Avstrije k EU?

Trend zadnjih let je pokazal, da je vedno več kmetov pristopilo k strojnemu krožku, ker enostavno ne zmorejo več sami kupiti delovnih strojev. Krožek je samopomoč kmetov za obstoj v EU.

Kako ocenjujete prihodnost podjunskega krožka?

Vidim priložnost v specializaciji kmeta: v pridelovanju koruze in pitanju svinj. To pa za okolje seveda ni najboljšo. Glede goveda pa je tako, da imamo slabe kontingente pri mleku.

Kaj pa bio kmetovanje kot alternativa?

Ta alternativa je zanimiva predvsem za male kmete. Delo pa je zelo intenzivno in naporno. Konkurenca pa tudi na tem področju raste, ker prihajajo na naš trg kmečki proizvodi iz drugih držav EU, ki so cenovno ugodnejši od naših.

Hvala za pogovor!

Mirko Štukelj

DELOVNI URAD

120 milijonov za izobraževanje

Predstavniki delovnega urada (AMS) so pretekli teden predložili javnosti tečajni program za leto 1995/96. Poslovodja AMS–Arbeitsmarktservice, mag. Josef Sibitz, je poudaril pomembnost po poklicnem izobraževanju in kvalificiranju delojemalcev in brezposelnih, posebej pa danes, ko se gospodarstvo sproti spreminja (uporaba in uvajanje novih tehnologij itd). 40 % tečajev je v tem letu namenjenih za dodatno kvalifikacijo že zaposlenih. Na delovnem trgu se odvija zaostren konkurenčni boj, to pomeni, da ima samo tisti dobre možnosti za delovno mesto, ki je tudi dobro izobražen in šolan. Delovni urad skuša s svojo široko ponudbo tečajev podpreti konkurenčnost delojemalcev. Po pristopu Avstrije k EU črpa AMS tudi sredstva iz Evropskega socialnega fonda, za leto 1996 bodo predvidoma dobili 38 milijonov šilingov za izobraževalne programe. Elektro-

nika in nove tehnologije na delovnem mestu so tako obsežne, da je obvladanje le teh za delojemalce nujno potrebno. AMS investira v izobraževalne programe na tem področju veliko sredstev. Še posebno se zavzema za starejše brezposelne in za take, ki že dalj časa iščejo zaposlitev. V pomoč tem so ustanovili skupino »Team 45« in druge aktivne skupine. Jeseni bodo spet organizirali tečaj za pomočnice negovalke za brezposelne ženske od 30. leta naprej in moške od 35. leta dalje. Večina absolventov prejšnjih tečajev je našla tudi delovno mesto oziroma zaposlitev. V lanskem tečajnem letu so izdali za 500 tečajev in 6.000 obiskovalcev skupno 120 milijonov šilingov, vključno s stroški za udeležbo, tečajne podlage, nočitve, vozne in življenjske stroške za tečajnike. Seznam tečajev je na razpolago na uradih AMS.

m. š.

STANOVANJSKA ŠTUDIJA

Premalo socialnih stanovanj

Po podatkih statistike imajo prebivalci Koroške dovolj stanovanjskega prostora. Kljub temu pa je položaj za mlajše ljudi in socialno šibke tak, da težko najdejo stanovanje, ki si ga lahko tudi privoščijo. Deželni svetnik in referent za stanovanjsko gradnjo dr. Haller je predložil na tiskovni konferenci nov načrt, kako preprečiti stanovanjsko stisko na Koroškem.

Leta 1994 so zgradili na Koroškem približno 1.500 stanovanj, od teh 1.100 lastninskih hiš in 170 stanovanj. Dežela je za stanovanjsko finansiranje izdala 2,4 milijarde šilingov, od tega je prispevala zveza 1,5 milijarde šilingov, 120 milijonov pa je dala deželna blagajna. Dež. svetnik Haller pričakuje zmanjšanje finančnih sredstev za stanovanjsko gradnjo, kar bi pomenilo za Koroško gospodarsko katastrofo. Odločno je zahteval, da se sredstva zagotovijo v zgoraj omenjeni višini. Trenutno stanovanjsko povpraševanje je oštevilčilo z 8.000 enotami različnih površin, kar ni malo. Nadalje je napovedal, da bo treba v prihodnosti centralno evidentirati obseg stanovanjske potrebe in površine ter vse osebe in družine, ki iščejo stanovanje.

Reforma

Predstavniki VP dr. Klaus Wutte je odločno podprl zah-

teve dr. Hallerja in očital zvezi, da skuša sanirati proračun na hrbtu dežel. Napovedal je, da bo treba prediskutirati nove modele finansiranja in resno razmišljati o reformi stanovanjskega pospeševanja tudi v smer dejanske socialne potrebe posameznih družin. Dr. Haller je obljubil reformo, ki bi garantirala večjo socialno pravičnost za socialno šibkejše družine. V preteklosti so zasledili celo vrsto zlorabe javnega stanovanjskega finansiranja in to bo treba preprečiti. Nujno bo treba prilagoditi plačilne modalitete spremenjenemu stanju dohodkov posameznih družin. Tako bi dežela lahko črpala več in hitreje iz odplačil predvsem premožnejših lastnikov stanovanj. Omenil je tudi, da bo mogoče v sodelovanju s prostorskimi načrtovalci in občinami zmanjšati stroške za gradnjo stanovanj. Ali bo napovedana reforma dejansko izboljšala položaj socialno šibkih družin (približno 20.000 družin živi pod mejo revščine!) – do sedaj so profitirali od stanovanjskega finansiranja pretežno družine in osebe z dobrimi dohodki – bo pokazala prihodnost. Univ. profesor dr. Bodenhöfer je predstavil na tiskovni konferenci obširno študijo o stanovanjski gradnji na Koroškem.

m. š.

BOBMNI PROCES

Peter Binder prizna neonacistično dejavnost

V ponedeljek se ja na dunajskem deželnem sodišču, znano tudi pod imenom »siva hiša«, pričela sodnijska obravnava proti obtožencema Petru Binderju (27) in Franzu Radlu ml. (27). Državno tožilstvo dolži Binderja sodelovanja pri izdelavi pisemskih bomb, Radla pa tožijo zaradi sodelovanja pri planiranju in izbiranju žrtev pisemskih bombnih atentatov, decembra 93. Proces bo trajal več kot en mesec. Peter Binder je po prvem zaslišanju pri

znal aktivnosti pri VAPO (Volkstreue Außerparlamentarische Organisation), udeležil se je tudi spominskih prireditelj za Rudolfa Hessa in Adolfa Hitlerja in da je sodeloval pri vojaških vežbah. Dobro je vedel tudi kaj je in kaj namerava desnoradikalna organizacija VAPO. Šefa te skupine Gottfrieda Küssla so leta 93 obsodili na 10 let ječe. Binder je zavrnil simbolično povezavo 10 pisemskih bomb z 10 let ječe. Priznal pa je, da je eksperimen-

tiral z različnimi kemikalijami »hotel sem producirati nitroglicerini in biti kot mladi Edison«. Zavrnil pa je vsakršno krivdo v zvezi s serijo pisemskih bomb, decembra leta 93. Pisemske bombe so bile po njegovem mnenju »Pfuscher«, tehnično gledano pa bi bil v stanju izdelati bombo, samo bi jo on »drugače izdelal«, tako Binder. Naslednji teden pa bodo spraševali priče o osebnostnih strukturah obtožencev.

m. š.

EVROPSKI ZVOKI

Misli o dvojezični vzgoji in izobraževanju

Reklama?

Povsem legitimno je, če za neko posebno ponudbo avstrijske šole delamo malo reklame. Dvojezična vzgoja in izobrazba v južnokoroških šolah ni enodimenzionalna. Usposabljala naj bi ljudi za mirno in prijateljsko sožitje na stičišču dveh jezikov in kultur. To je alternativa k nacionalističnemu barbarstvu, ki smo mu postali priče časa. Ponudba velja za vse in nihče nima pravice, da bi si lastil otroka, ki je prijavljen k dvojezičnemu pouku (ali njegove starše) ali ga uvrščal v katerokoli etnično skupnost.

Dvojezična šola postaja vse bolj kraj interkulturnih srečanj regionalnega in evropskega pomena. Dosegla je standard, ki ga ni treba skrivati. To so sadovi dobrega dela v šolah samih, kakor tudi legističnih, organizacijskih in administrativnih okvirnih pogojev. Prednosti v enaki meri koristijo vsem otrokom, vseeno ali so prijavljeni k dvojezičnemu pouku ali ne.

Drugačnost Koroške in evropska dimenzija

Koroška je priljubljena dežela miroljubnih ljudi. Določenih nasprotij pa vendar ni mogoče prikrivati: Dvojezičnost cenijo kot izraz odprte koroške miselnosti, neredko pa je taista dvojezičnost huda motnja v sožitju. Jezik pomeni več kakor to, da se lahko sporazumevamo, več kot glasove, črke, besede, slovnico. Kot kulturna tradicija je jezik spomin neke skupnosti, ko jo je Erich Nußbaumer označil z »duhovno Koroško«.



Tomaž Ogris je inšpektor za dvojezično šolstvo na Koroškem

Dvojezična vzgoja in izobraževanje je prava pot, po kateri se lahko približamo celotni kulturni dediščini naše dežele.

Tako se znajdemo v prijetni družini na koncertu evropskih narodov in narodnosti. Nekako 5 milijonov ljudi iz Evropske unije uporablja v vsakdanjem življenju drug jezik, ne jezik države, v kateri živijo. Mladi ljudje se navdušujejo pri iskanju svojih korenin in s tem kulturne identitete. Ne želijo utoniti v brezoblični masi svetovne cocacola-kulture. V svetu, ki se jim zdi enoličen in dolgočasen, je kulturna diverzifikacija razburljiva ideja.

Potreba po zaščiti kulturne dediščine

Tudi jeziki imajo ekološko vrednost in potrebujejo ustre-

no zaščito. Enako kot grmički, gore in reke so del našega okolja. Zaradi človeške nemarnosti, nevednosti in grabežljivosti se je izgubili marsikateri zaklad. Evropejci dojemajo bolj kot kdaj prej, da si ne bomo mogli privoščiti še večjih izgub. »Evropski zvoki« očarajo, EU jih dobrohotno ojači. To daje tdi slovenski narodni skupnosti poguma pri iskanju in ohranjanju identitete.

premoč »velikih« jezikov lahko stisne manj razširjene jezike. Za njih ohranitev nastajajo zaščitena področja. Vendar dobra volja sama ne zadostuje. Potrebna je popora politike in javnega obveščanja.

Kaj pa funkcionalna vrednost jezikov

Gospodarstvo jo je spoznalo.

delodajalci pripoznajo znanje jezika kot dodatno kvalifikacijo tistih, ki se potegujejo za delovno mesto. To ne čudi, kajti dvo- in večjezični sodelavci so sposobni postreči dodatnim skupinam odjemalcev in navzati nove poslovne stike.

Pri izboranju jezikov naj ni merodajna njihova pomembnost ali razširjenost. Če je le mogoče, naj ne bi izbirali med angleščino in slovenščino ali italijanščino, temveč čim več tem bolje. Idealna bi bila v našem prostoru vsekakor štirijezičnost: nemščina tako in tako, slovenščina in italijanščina kot jezika sosedov oz. kot drugi deželni jezik in pa angleščina kot evropski poslovni jezik. Vrhu tega bi se odprl dostop do treh velikih evropskih kulturnih krogov.

Na otroka pa nihče ne misli!

Sposobnosti otrok pogosto podcenjujemo. Sočasno učenje dveh jezikov od rojstva naprej ni nikaka posebnost v dvojezičnem okolju ali če eden od staršev govori drug jezik. Tako je otrok od mladih nog nenehno v stiku z dvema jezikoma. Ta vrsta dvojezičnosti je dvojezičnost kot materinščina. Pri sukcesivnem učenju drugega jezika posredujejo in utrjujejo v otroku do drugega ali tretjega leta starosti jezik, ki ga doma govorijo kot prvi jezik, nato pa se sooča v vrtcu ali v šoli z nadaljnjim jezikom. Mali otroci so zares nadarjeni za jezike. Kaže, da imajo povsem naraven odnos do jezikov, kajti

drugi ali tretji jezik si osvojijo z enako lahkoto kot prvega, medtem ko se morajo starejši otroci in odrasli jezika učiti. V tem življenjskem odseku uspešno učenje jezikov brez skrbno izdelanega in izvedenega izobraževalnega programa ni enostavno. Mnogih prednosti zgodnjega otroštva ni več, motivacija odraslih pa še ni prišla.

»Immersion« pomeni »poplavljanje«. Pri tej mnogokrat preizkušeni metodi je tisti, ki se uči, delno ali povsem obdan od novega jezika, denimo v igralški skupini ali v skupnosti učenec. Dvojezični otroci se hitreje zavedajo, da ni neposredne zveze med imeni reči ter rečmi samimi. Psi lahko poimenuješ povsem različno, pa vendar ostane enak. To razločevanje med glasom in pomenom, med objektom in imenom je odločilni korak v otrokovem intelektualnem razvoju. To zna biti tudi pojasnilo za spoznanje, ki so ga pridobili z raziskavo na Koroškem, da so tisti učenci, ki so obiskovali dvojezične šole, v svoji nadaljni šolski karieri uspešnejši od povprečja (dr. Ralf Unkart).

So še pomisleki?

Nekaj tukaj nanizanih misli je vzeti iz brošure »The Sound of Europe«, ki je izšla v številnih jezikih pri European bureau for lesser used languages (Dublin / Brüssel). Za nadaljnje informacije pa so na voljo pedagoški strokovnjaki v posameznih krajih.

Tomaž Ogris

LOBNIK

Pohod po poteh Gašperja, Lenarta in Johana

Živeti v miru in da ne bi nikoli več doživeli vojnih grozot, pod tem geslom je zadnje nedeljo potekal 12. spominski pohod po poteh Gašperja, Lenarta in Johana po Lobniku nad Železno Kaplo.

Zbrane pohodnike sta pri Wölflnu – domačiji Karla Prusnika-Gašperja – v imenu prirediteljev SPD »Zarja« in SPD »Valentin Polanšek« pozdravila inž. Peter Kuhar in dr. Gustav Brumnik. Oba sta spregovorila o pomenu tega pohoda in o prispevku domačinov k narodnoosvobodilnemu boju pred 50 leti.

Udeleženci pohoda smo bili pri vsaki hiši nadvse prijazno sprejeti in pogoščeni. Imeli smo vtis, da komaj čakajo, da pohodniki pridemo. Malo smo posedeli, pokramljali, se okrepčali in nato nadaljevali pot. Hodili smo po ozkih stezah, skozi gozdove in po travnikih. V spomin in opomin nam je pripovedovala Hani Kuhar, kakšne strahove so morali premagovati otroci v vojnem



Na eni od postaj: Breznikova domačija v Lobniku

času, ko so hodili skozi gozd, ker so vedeli, da nemška policija zasleduje partizane. Pokazala nam je tudi kraj, kjer so po bitki z nemškimi vojaki pokopali padle partizane čez zimo v sneg in povedala, kako jih je bilo

strah, ko so morali tam mimo, če so hoteli priti k sosedu. Da ne bi več doživeli takih strahot in grozot, to si vsi želimo.

Ustavili smo se pri številnih kmetijah, Tavčmanu, Sabodinu, Peruču, Mikeju, Ižepu, Brezni-

ku, Veglu in Brečku. Po osmih urah pa smo le prišli do zadnje postaje – k Peršmanu – in tam zaključili naš pohod. Segli smo si v roke in si rekli nasvidenje prihodnje leto!

Dani

BOROVlje

Deželna razstava 1997

V znamenju lovstva, njegovega kulturnozgodovinskega pomena v preteklosti in danes bo potekala deželna razstava leta 97 v Borovljah. Deželni svetnik dr. Haller in borovljski župan dr. Krainer sta z zadovoljstvom ugotovila, da bo mogoče s planiranimi denarnimi sredstvi v višini 85 milijonov šilingov pokriti stroške za potrebne gradbene ukrepe, za izboljšanje infrastrukture in organizacijo tega kulturnozgodovinskega projekta. Podprla sta tudi sodelovanje posameznih občin te regije, ki bo vsekakor pomembno za uspešno izvedbo. Univ. prof. dr. Hödl, ki to razstavo znanstveno pripravlja, je napovedal, da bo promocijski material tro- oziroma štirijezičen in da bodo tudi upoštevali želje slovenske manjšine v tem prostoru. Po njegovem mnenju bo imela ta razstava mednarodni pomen.

m. š.

TURNEJA

Mešani pevski zbor »Danica« po Severni Ameriki

7. septembra smo se vrnila člani mešanega pevskega zbora Danica izmučeni, a srečni in polni vtisov s štirinajstodnevne turneje po Severni Ameriki.

V četrtek, 24. avgusta, je odletelo 45 pevk in pevcev iz Celovca na Dunaj. Od tam je potem šlo z večjim letalom naravnost v New York. V bližini tega vele mesta – v Fairfieldu – smo bili nastanjeni pri privatnikih. V nadvse srčnem vzdušju, saj ta kraj le bolj poredko obišče kakšna slovenska skupina, smo imeli v tem mestu prvi koncert. Občinstvo je napolnilo veliko dvorano slovenske cerkve Sv. Križa. V pozdrav nam je zapel pevski zbor Zvon. V Fairfieldu smo oblikovali tudi eno angleško in slovensko mašo. Prav tako smo zapeli nad vse hvaležnim faranom slovenske cerkvice v New Yorku nekaj naših pesmi. V poslopju Združenih narodov sta nas sprejela najvišji avstrijski in slovenski zastopnik pri tej organizaciji. V avli smo zapeli tem diplomatom in mimo-idočim nekaj naših pesmi, potem smo imeli vodstvo skozi



MePZ »Danica« se je nastavil fotografu pred predsedniško Belo hišo v Washingtonu

no središče Kennedy Center. Na Arlingtonu smo bili na grobu J. F. Kennedyja in pri spomenikih za vojake, ki so padli v Vietnamu in v Koreji. Nadvse zanimiv je bil tudi obisk Air and Space muzeja, kjer so raz-

sno, da so naši življenjski interesi jasno v Avstriji, da smo »koroški Slovenci« Avstrijci, zato je to, kar na kulturnem področju ustvarjamo, tudi en del kulturne raznolikosti Avstrije. Seveda pa smo z jezikom in z vsem drugim narodnim blagom ozko povezani z vsemi Slovenci po svetu. Poudarili smo naše prepričanje, da prav taki koncerti združujejo narode in države. V pogovorih po koncertu smo potem šele bolje ugotovili, kdo so bili naši poslušalci. Naj navedem samo nekaj teh, ki sem jih spoznal: dva norveška diplomata, dunajski Žid, ki je zapustil Avstrijo med 2. svetovno vojno; nek ameriški univerzitetni bibliotekar, ki je vedel za Primoža Trubarja; nemško govorec Korošec, ki je zapustil Avstrijo že pred 2. svetovno vojno, Slovenci, ki so bežali 45-tega leta čez Koroško; Avstrijci, ki delajo v Ameriki itd. Potrjeno smo dobili, da je bil posrečen pester izbor pesmi, da je ugajalo publiku naše doživeto petje, pa tudi to, kar smo v pozdravu in med pesmimi povedali v slovenščini, nemščini in angleščini.

Preden smo zapustili Washington, smo si ogledali tudi največjo katoliško cerkev »Nationale Shrine« v Ameriki, kjer imajo tako Avstrijci kakor tudi Slovenci svojo kapelico. Tudi tu smo zapeli nekaj pesmi.

Med dolgo vožnjo z busom iz Washingtona v Cleveland smo spoznali promet na ameriških cestah na Highway in občudovali ogromne tovornjake, takozvane »truck«-e. Med vožnjo smo veliko peli. Ko smo se v Clevelandu s pesmijo »Njav čez izaro« poslovili od ameriškega šoferja, ki nas je vozil, se je ta s solzami ločil od nas in dejal, da je čutil, da s to pesmijo živimo.

V Clevelandu smo prenočevali spet pri privatnikih in dobili malo več stikov z ljudmi in več vpogleda v življenje teh Slovencev. Tiste velike napeto-

sti, ki so bile zadnja desetletja med begunci, ki so zapustili Jugoslavijo ob koncu druge svetovne vojne, in med drugimi emigranti stopajo zmeraj bolj v ozadje. Generacija, ki je rojena že v Ameriki, ima, čeprav se nekateri zelo trudijo, že dostikrat precejšnje težave z jezikom. Kljub temu so to ponosni Slovenci.

V domu za ostarele smo imeli prvi krajši koncert pred ljudmi na invalidskih vozičkih. Marsikom so se blestele solze v obeh. Na robu mesta smo zapeli polurni program v zabavišču, ki je podobno dunajskemu Praturu, in plačali za obisk tega le polovično vstopnino. Med vožnjo z ladjo okoli Clevelanda je bila ravno »show z letali«, saj so ta dan odprli v mestu Rock- muzej, zvečer pa je bil koncert s svetovno znanimi rock skupinami. Vendar mi nismo imeli časa za to.

Naš zbor je imel prav ta večer svoj samostojen koncert v veliki dvorani pri cerkvi Sv. Vida. V povezavi smo na kratko predstavili kraj, iz katerega pridemo, in opisali pogoje, pod katerimi živimo. Spomnili smo se tudi petdesetletnice konca druge svetovne vojne, ki je prinesla toliko zla za vse Slovence. S pesmijo »Težki čas, ne vrni se« smo prišli, da se časi s taborišči in morišči Auschwitz, Ravensbörck ali Kočevski Rog nikdar ne bi več ponovili. Koncertni program, ki ga je večinom oblikoval mešani zbor, je gladko potekel. Za popestritev je nastopil naš društveni ansambel Korotan in celotni program zelo poživil. Občinstvo je bilo tako navdušeno, da smo morali dodati več pesmi.

V nedeljo, 3. septembra, smo oblikovali v cerkvi Marije Vnebovzete sv. mašo. Popoldne pa smo se odzvali povabilu clevelandskega pevskega zbora Korotan in se udeležili vrtno veselice na Slovenski pristani. Tudi tu smo zapeli krajši kon-

cert in se na kratko predstavili. V prijetni družbi smo se zabavali v noč.

V ponedeljek zjutraj smo se poslovili od clevelandskih Slovencev in se odpeljali mimo Niagarskih slapov, ki smo si jih na kratko ogledali, proti Torontu. V torek dopoldne smo si ogledali s tamkajšnjimi gostitelji znamenitosti – med drugimi najvišji stolp CN-tower – tega lepega kanadskega mesta, kjer živi precej Slovencev. Spoznali smo tudi njihov način življenja in njihove probleme pri srečavanju, saj so raztreseni po celem mestu, ki ima prevez okoli 70 kilometrov.

V torek, 5. septembra zvečer, je bil koncert pri cerkvi Marije Brezmadežne. Organiziral ga je Vseslovenski odbor, v katerem so združena vsa slovenska društva iz tega kraja. Koncerta sta se udeležila ambasadorja Avstrije in Slovenije. Razen Slovencev je bilo med poslušalci tudi precej Avstrijcev. V pozdrav so zapela dekleta zbora Plamen, ki ga vodi znana nekdanja pevka ansambla Avsenik g. Marija Ahačič-Pollak, kanadsko državno himno, naš zbor pa avstrijsko in slovensko himno. Z govori obeh veleposlanikov je dobil koncert jasen poudarek. Misel, da je povezava med Avstrijo in Slovenijo, med Slovenci v domovini, v zamejstvu in v emigraciji zelo pomembna, je bila večkrat izrečena. Tudi tu smo imeli občutek, da smo dosegli z našo pesmijo občinstvo. Tako smo zadovoljni zaključili serijo naših nastopov.

Naš pevovodja, mag. Stanko Polzer, nas je z vsem svojim znanjem in zavzetostjo pošteno pripravil na turnejo. Saj smo vadili celo poletje. Čeprav je ostalo nekaj zelo izkušenih pevk in pevcev doma, smo bili z našimi nastopi zadovoljni. Za organizacijo je bil pristojen Bernard Sadovnik. Izkazal se je za pravega »menedžerja«. Pravočasno je navezal zelo dobre stike z organizatorji v ZDA in Kanadi. Povsod je bilo vse pripravljeno in bili smo pristrčno sprejeti. Tudi disciplina med pevci je bila vzorna. Kljub veliki starostni razliki smo se krasno razumeli. Tako smo se vrnila v četrtek, 7. septembra, sicer zelo izmučeni, a vsi zadovoljni domov. Poskušali smo pokazati našo narodno skupnost v najboljši luči. S pesmijo smo šli v svet in mislim, da smo si pridobili veliko novih prijateljev.

Ob koncu bi se radi zahvalili vsem dobrotnikom, ki so finančno podprli našo turnejo, pa tudi vsem organizatorjem tu in onstran velike luže. Naše gostovanje v Ameriki nikakor ni bilo kak dopust, omogočilo pa nam je gotovo edinstvena doživetja, ki nam bodo ostala dolgo v spominu.

*O potovanju poroča
Stanko Wakounig*



Na enem od številnih nastopov

poslojpe največje svetovne organizacije. Seveda smo si ogledali tudi vele mesto samo. Skoraj grozljivo stojijo ogromni nebotičniki in med ameriškimimi limuzinami, taksiji in maso ljudi vseh vrst se človek skoraj zgubiš. V gledališču na Broadwayu smo si ogledali tudi musical Cats. Nad vse zanimiva je bila vožnja z ladjo mimo nepreglednih nebotičnikov in kipa svobode.

Druga postaja naše turneje je bilo glavno mesto ZDA, Washington. Tu smo se počutili bolj doma, saj je mesto zgrajeno bolj v širino – nebotičnikov sploh ni in med številnimi vilami diplomatskih zastopstev skoraj vseh držav sveta je dosti mogočnih dreves. Za ogled Bele hiše se ljudje nastavljajo po ure. Tem čakajočim smo v parku prezidenta zapeli nekaj pesmi. Potem pa smo si tudi mi ogledali sedež ameriškega prezidenta. Druge znamenitosti so bile Capitol in ogromno kultur-

stavljen stara letala in rakete, s katerimi so poleteli Amerikanci v vesolje in na luno.

V avstrijski ambasadi v Washingtonu smo imeli v torek, 29. 8., koncert, ki ga je organiziralo avstrijsko diplomatsko zastopstvo. Vabljeni so bili Avstrijci, ki živijo v Ameriki, diplomati z drugih konzulatov, seveda pa tudi Slovenci, ki živijo v tem predelu. Od vseh nastopov pri tej turneji je bil pevsko gotovo ta na najvišji ravni. Zelo odprto občinstvo nas je sprejelo pristrčno. Zavest, da pojemo pred zelo pestro in verjetno tudi razvajeno publiko in močan aplavz je našo koncentracijo še pospešila. Program, ki smo ga izvajali tu, je vseboval poleg naših večinoma domačih slovenskih narodnih še več nemških pesmi. K temu pa smo pridali še angleške in ukrajinske. Tu smo tudi v povezavi povedali, da se čutimo počeščne, da je organizirala ta koncert avstrijska ambasada. Poudarili

VRBA

Predstavljal se je velik talent

Pretekli petek je vabilo SPD »Drabosnjak« iz Kostanj, Kršćanska kulturna zveza in Brahms-Gesellschaft na tradicionalni klavirski koncert s Tonijem Kernjakom v Casineum. Mladi in izredno nadarjeni umetnik je igrivo, rahločutno in vituozno zaigral številnemu občinstvu znane skladbe W. A. Mozarta, klavirsko sonato v F-duru, Claude Debussyja, images in Johannes Brahmsa, klavirsko sonato št. 1, C-dur. Toni Kernjak je dobil s sedmim letom prvi pouk pri Anny Giannessin v Vrbi. S 14. letom se je vpisal na celovški konzervatorij, pouk pri Siiviji Taubmann. Od leta 1993 pa obiskuje visoko šolo Mozarteum v Solnogradu, študij pri prof. Christofu Lieske. Toni Kernjak je prejel tudi že številne nagrade.



m. š. Zbuja vedno več zanimanja: Toni Kernjak

NOV FILM KDZ

Premiera 4. oktobra v Mladinskem domu

Koroška dijaška zveza KDZ je v letu 1995 realizirala film o »slovenski besedi na Koroškem«. Slovenski vestnik je o nastajanju filma, sodeloval je nad 170 oseb, in snemanju poročal. Film je sestavljen iz dveh delov: prvi del je dokumentacija z igranimi vložki, v drugem delu pa je predstavljenih devet sodobnih koroških slovenskih avtorjev. Film traja 87 minut in nudi splošen pregled slovenske koroške književnosti.

Projekt so spremljali in spremljajo priznani strokovnjaki na področju literature in zgodovine. Pobudnike filma je pri nastajanju vodila tudi misel, da

koroški Sklovinci že od nekdaj živimo na tem področju, naše zgodovine in literature pa v koroških šolah skoraj ne obravnavajo. Film je zategadelj namenjen tudi nemškogovorečim sodeželanom, zato načrtuje KDZ tudi inačico z nemškimi podnapisi oz. sinhronizacijo.

Premiera filma bo predvidoma v sredo, 4. oktobra, v »kinodvorani« Mladinskega doma v Celovcu. Na istem prostoru bodo film predvajali še v četrtek, 5. oktobra, in v petek, 6. oktobra 1995, ob 20. uri. Nemškogovoreči imajo možnost, da si v istem prostoru in na istem ekranu ogledajo nemško verzijo filma.

SVEČE

Bogato srečanje umetnikov in umetnic



Tudi otroci so prišli na svoj račun in vneto risali

Udeležba letošnjega slikarskega tedna je bila kot tudi že v zadnjih letih mednarodna. Vabilu prirediteljev so se odzvali znani umetniki/umetnice iz prostora Alpe-Jadran, nekateri pa so prišli že drugič ali pa celo tretjič v idilične Sveče pod Karavankami na »umetniški camp«. Umetniki/umetnice, ki stanujejo v Svečah oziroma v bližnjih vaseh imajo tako priložnost da spoznajo domačine, prelepo naravo in nenazadnje služi taka široka kulturna prireditev medsebojnemu spoznavanju in izmenjavi mnenj med umetniki/umetnicami samimi. Bil je lep, krasen in sončen dan, ko sem prestopil prag izpred Goršetove hiše/galerije, da si ogledam kaj se dogaja na tem tradicionalnem srečanju umetnikov/umetnic v tem prijaznem kraju izpod Kočne. Pod velikim, stariim drevjem je sedela skupina nasmejanih otrok, ki so z veliko vnemo pokazali umetniške sposobnosti skupaj z bolj resnimi starejšimi udeleženci tečaja za izdelovanje figur in glav iz papirne kaše.

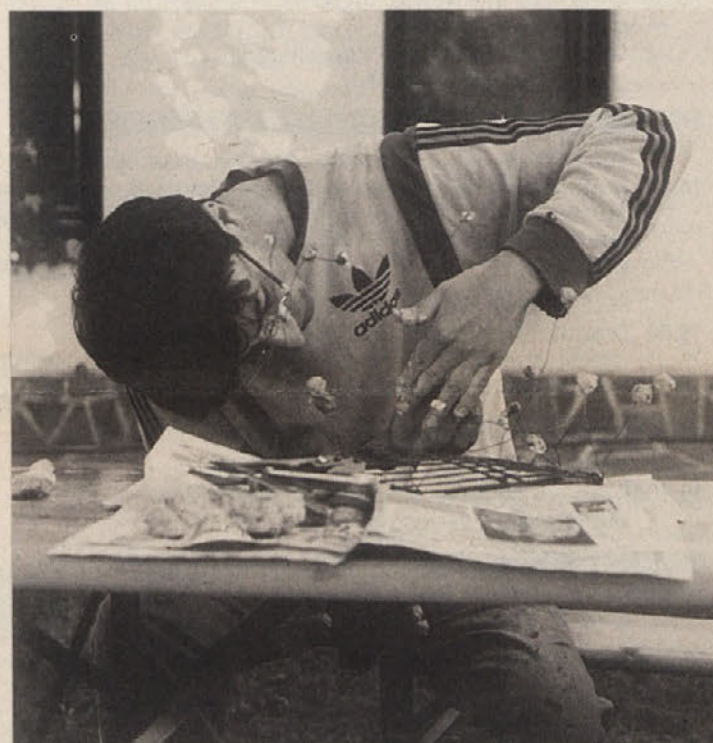
Zraven njih je sedel Rudi Benetik, obdeloval je ravno star roštilj. Zadaj pa stojijo trdno in veličastno prsni kipi znanih koroških in slovenskih kulturnih delavcev, umetnikov in politikov. Za Goršetovo hišo pa je Rainer Wulz sključeno in zbrano brusil kos marmorja. V hiši sem srečal J. Juliana Taupeja s cigareto v levi in čopičem v desni roki pri slikanju nove umetnine. Hitro sem nekajkrat



Snježana Rehak-Višnjic

pritisnil na gumb pri mojem fotoaparatu. Bil je vesel, sproščen in izrazil je zadovoljstvo in dobro počutje na tem slikarskem srečanju. Približno sto korakov od Goršetove galerije pa so delali umetniki iz Italije, Franko Žerjal, Roberto Da Re Giustiniani in Aldo Fama. V stari kovačnici pa je Renate Trattnig-Luschnig vodila tečaj za glino za otroke in odrasle. Poleg umetnikov so delali in ustvarjali tudi otroci skupno z odraslimi na popoldanskih tečajih. Preteklo sredo pa so organizatorji vabili na srečanje prijateljev sveških slikarskih tednov pri Adamu. Ob okusno pripravljene jedi in pijači so umetniki/umetnice z domačini in pijatelji v družinskem vzdušju praznovali jubilejni sveški slikarski teden. Srečanja se je udeležila tudi vrsta častnih gostov, med njimi: predsednik KKZ dr. Janko Zerzer, generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu inž. Jože Jeraj s konzulom Vrevcem, šolski inšpektor dr. Anton Feinig in drugi.

m. š.



Rudi Benetik v svojem elementu

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI SLOVENJ GRADEC

Odprli razstavo Generacije 82

V petek, 8. septembra, so v Slovenj Gradcu odprli razstavo dvanajstih slikarjev in enega kiparja, ki so v osemdesetih letih končali ljubljansko Akademijo likovnih umetnosti in od tod je tudi ime skupine. Ob otvoritvi je bilo poudarjeno, da gre za umetnike, ki so že za časa študija kazali izredno zagnanost in inovativnost pri ustvarjanju ter se priključili sodobnim evropskim slikarskim tokovom. Od avtorjev so se otvoritve udeležili Zmagoslav Rus, Jože Šubič, Boris Zaplatil, za katerega je bilo povedano, da je motor skupine, in kipar Zmagoslav Posega. Prišel je tudi njihov profesor z akademije Bogdan Borčič, ki je izrazil zadovoljstvo, ker so nadebudneži iz osemdesetih let ostali povezani in skupaj razstavljajo. Skupino

Generacija 82 je predstavila ravnateljica Umetnostne galerije iz Maribora Meta Gabršek Prosenec, saj je ta razstava plod sodelovanja med Galerijama. Tako bo konec septembra iz Slovenj Gradca predstavljena razstava olj slikarja Oskarja von Pistorja. Izmenjave likovnih zbirk bodo po mnenju ravnateljice tudi v bodoče, prav tako pa pričakuje tudi kroženje obiskovalcev, saj gre le za dobrih 60 kilometrov cestne razdalje.

Za gmotno pomoč pri postavitvi razstave so se organizatorji tokrat zahvalili podjetjema Nova oprema in Pagat iz Slovenj Gradca. Napovedali pa so veliko pregledno razstavo slikarja Wernerja Berga, katere otvoritev bo 6. oktobra.

Samo Šavc

PRIREDITVE

ČETRTEK, 14. 9.

TINJE, v Domu
19.00 Vse o jesenskih gobah; pred. Anton Poler iz Maribora

PETEK, 15. 9.

ŠENTJANŽ, v k & k centru – SPZ, k & k center
20.00 Pesmi Romov z vsega sveta, nastopa glasbena skupina »Šukar« iz Ljubljane

TINJE

Romanje v Padovo; prijave na Dom v Tinjah; vodi J. Kopeinig

TINJE, v gozdu

9.00 Iščemo gobe v Tinskem gozdu, vodi A. Poler (do 12.00)

SOBOTA, 16. 9.

ROŽEK, v galeriji Šikoronja
19.30 Tretji večer v 2. ciklu »Približevanja«

SELE, v gostilni Malle – DSG Sele
20.00 Oldie-večer

NEDELJA, 17. 9.

RADIŠE, pred kulturnim domom – SPD »Radiše«
11.30 Radiško žegnanje (po maši)

SOBOTA, 23. 9.

ŠENTJAKOB, v cerkvi – Regionalni center
20.00 O začetku in o koncu; literarna besedila, pleš in glasba
Obisk pasijonskih iger v Kirschlagu; prijave na Dom v Tinjah

NEDELJA, 24. 9.

ŠENTJAKOB, v farni dvorani – Društvo upokojencev
14.00 Kulturno prireditve; nastopili bodo: Pevski zbor društva slovenskih upokojencev Pliberk in harmonikaš Franci Mejovšek. Nato bo sledilo družabno srečanje

SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
19.00 Dragutin Dobričanin: »Že, že, kaj pa poklic«; (premiéra) veseloigra po narodni pripovedki, režija Franci Končan. Nast. mladinska gledališka skupina Sele

PONEDELJEK, 25. 9.

TINJE, v Domu
19.30 Razstava del Milana Špringerja iz Maribora »Umetnostno varjenje«

ČETRTEK, 28. 9.

Študijsko potovanje v Auschwitz »Zoper pozabo«, vodi mag. D. Innerwinkler. Prijave na dom v Tinjah.

NEDELJA, 1. 10.

BILČOVŠ, pri Miklavžu – Zveza slovenskih izseljencev
14.00 Srečanje bivših pregnancev in občni zbor

SPD Celovec vabi na srečanje na vrhu Dobrača v nedeljo, 1. okt., popoldne. Ob 14. uri maša v slov.kapelici.

Apartma v Izoli, najso-
dobneje opremljen, ob
morju, za jesenski oddih, za
2 do 5 oseb, 550 šilingov na
dan. Tel.: Slovenski vestnik

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV

Srečanje bivših pregnancev
in redni občni zbor

v nedeljo, 1. okt. '95, ob 14. uri
v Bilčovsu pri Miklavžu

Spored bodo popestrili domači prosvetaši, Hanzi Šaši pa bo predvajal diapozitive z letošnjega obiska v nekdanjih izseljeniških taboriščih.

Igra – gibalo življenja

Izobraževalni tečaj za igro in animacijo
v Mladinskem centru na Rebrci

22. – 23. 09. 1995: Mojih pet talentov

20. – 21. 10. 1995: Igra – gibalo življenja

24. – 25. 11. 1995: Pot k izviro

28. – 30. 12. 1995: Ustvarjam, torej sem

26. – 27. 01. 1996: Vrtiljak

Prireditelji: Katoliška prosveta, KKZ, KOM

GLASBENA ŠOLA

Razpored za vpisovanje novih učencev

Glasbena šola na Koroškem bo vpisovala nove učence za pouk naslednjih instrumentov: klavir, orgle, pihala (kljunasta in prečna flavta, oboa, klarinet, saksofon), trobila (trobenta, rog, pozavna, bariton, tuba), kitara, violina, violončelo, klavirska in diatonična harmonika, citre, tolkala in zborovodska šola.

Solopetje: sprejemamo dekleta do 24. leta in moške do 26. leta starosti. Avdicija za vse kandidate bo v sredo, 13. septembra 1995, ob 19. uri v Modestovem domu (dvorana).

Izobrazba glasu: pouk je enkrat tedensko po pol ure – sprejemamo tudi starejše učence!

ČETRTEK, 14. SEPTEMBRA

Pliberk	13.00 – 13.30	Posoj. (tudi za Vogrče in Žvabek)
Šmihel	13.45 – 14.15	ljudska šola
Globasnica	14.45 – 15.15	ljudska šola
Dobrla vas	15.45 – 16.15	društvena soba SPD »Srce«
Šentprimož	16.45 – 17.15	kulturni dom
Žitara vas	17.45 – 18.15	ljudska šola

Pričetek pouka je v tednu od ponedeljka, 18. septembra dalje. Vsi sprejeti učenci bodo obveščeni po telefonu (učitelj, čas pouka).

DS Koroška '95 DS narodnosti v SPÖ

vabita na pogovore na temo narodna skupnost v politiki, gospodarstvu, kulturi in veri breme ali priložnost?

Prepir ločuje – pogovor povezuje

19. 9. 1995 ob 19.00 v Šentjakobu v kulturnem domu
21. 9. 1995 ob 19.00 v Šmarjeti v gostilni Kramer/lbounig
25. 9. 1995 ob 20.00 v Glinjah pri Borovljah v gostilni Petritsch
26. 9. 1995 ob 19.00 v Hodišah na občini
27. 9. 1995 ob 19.00 v Selah v gostilni Malle
29. 9. 1995 ob 19.00 v Škofičah v ljudski šoli
19. 10. 1995 ob 19.00 v kulturnem domu v Ločah
24. 10. 1995 ob 19.00 v Rožeku v gostilni Sauregger
6. in 7. 10. 1995 Poskus skupnega praznovanja 10. oktobra.
Vabila bodo še razposlana!

Slovenski vestnik čestita:

gospe **Mili Golavčnik** iz Sentlipša za dvojni praznik; gospe **Bernardi Dovjak** iz Železne Kaple za rojstni dan; **Matevževi mami** iz Podgrada za rojstni dan; gospodu **Tinčiju Čertovu** s Šajde za rojstni dan; gospodu **Nužaju Oražetu** z Borovnice za rojstni dan; gospodu **Pepeju Kasslu** za 22. rojstni dan; gospodu **Matevžu Fritzu** iz Šmiklavža ob Dravi za rojstni dan; gospe **Rozaliji Smrekar** z Borovnice za 97. rojstni dan; gospe **Mici Janesch** v Tinjah za rojstni dan; gospodu **Andreju Schüttelkopfu** iz Velike vasi za rojstni dan; gospodu **Francu Wrolichu** iz Podgorij za rojstni dan; gospe **Mici Sima** iz Pulpač za rojstni dan; gospodu župniku **Matevžu Nageletu** iz Šentpetra za rojstni dan; gospodu **Francu Boshcitu** z Metlove za 70. rojstni dan; gospodu **Francu Ambrušu** iz Štebna za rojstni dan; gospodu **Francu Riedlu** iz Nonče vasi za rojstni dan; gospe **Mariji Sadovnik** iz Sentlipša za osebni praznik; gospe **Zalki Onič** iz Večne vasi za dvojni praznik; gospe **Edit Sovak** iz Lovank za rojstni dan; gospe **Mihaeli Osojnik** iz Kokij za rojstni dan; gospe **Mariji Preinig** iz Gra-

balje vasi za rojstni dan; gospe **Mariji Mochar** z Lancove za rojstni dan; gospe **Ani Urban** iz Gorič za rojstni dan; gospe **Ljudmili Sadjak** iz Podjune za rojstni dan; ženinu **Karlu Berchtoldu** iz Dolinčič in nevesti **Sabini Grobelnik** iz Libuč ter ženinu **Walterju Oražetu** in nevesti **Irmu Dovjak** iz Sel in jim želi vse najboljše na skupni življenjski poti; gospe **Mariji Šimenc-Orenovi mami** iz Vudmata pri Podravljah za 82. rojstni dan; gospe **Mariji Pasterk** z Bele pri Železni Kapli za dvojni praznik; gospe **Mariji Hribernik** z Glinj za osebni praznik; gospodu **mag. Mirku Oražetu** iz Semislavč za 45. rojstni dan; gospe **Mariji Mlinar** iz Lobnika za rojstni dan in god; gospodu **Albertu Černicu** z Blata pri Pliberku za 64. rojstni dan; gospodu **Mihu Kapu** z Zgornjih Žamanj za rojstni dan; gospodu **Mirku Ogrisu** iz Drabunaž za rojstni dan; gospe **Mariji Brumnik** z Obirskega za rojstni dan; gospodu **dr. Teodorju Domeju** z Golovice za rojstni dan; gospe **Mariji Hobel** iz Goselne vasi za rojstni dan; **prof. Jožetu Wakounigu** iz Kotmare vasi za minuli rojstni dan.



Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 14. 9.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 15. 9.

18.10 Kulturna obzorja.

Sobota, 16. 9.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 17. 9.

6.30 Dobro jutro na Koroškem
18.10 Za vesel konec tedna

Ponedeljek, 18. 9.

18.10 »Tam pod Peco zeleno ...« Globasnica na temeljih svoje preteklosti klubuje izzivom bodočnosti. (V živo iz Globasnice.)

Torek, 19. 9.

18.10 Partnerski magazin

Sreda, 20. 9.

18.10 Koroški zbori
21.04 Glasbena oddaja

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 17. 9.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 18. 9.

17.20 TV SLO 1

■ Moj prvoris«

■ Pred pol stoletjem je bila v Ljubljani uresničena davna sanja. Z ustanovitvijo akademije upodablajočih umetnosti slovenski umetniki študijsko niso bili več odvisni od tujine. Sedaj je lahko vsak študiral doma in zajemal iz sokov svoje zemlje. 50 let – koliko profesorskega osebnega dela in volje je vloženo v individualno umetniško mentorstvo, koliko truda, interesa in svojeglavega napora je potrebno, da študent uresniči lastne in profesorjeve načrte, koliko vztrajnosti in tolerance se mora zbrati v srečnem trenutku medsebojnega ustvarjalnega razumevanja.

Portret jubilanta je pripravil Mirko Bogataj

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straže 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straže 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

Naravni vrt v septembru

Piše dipl. biol. Tatjana Angerer

Septembra nam vrt v izobilju ponuja pridelke, obenem pa počasi prihaja čas, ko bomo pričeli vrt pripravljati za zimo.

Z vrta pobiramo lečo, fižol, sojo, kumare, zelje, buče, papriko in paradižnike. Če veliko paradižnika ni dozorelo, rastline populimo in jih obesimo v hladni prostor. Tako še veliko plodov dozori. Posejemo motovilec in zimsko spinačo (spinače ne na grede, kjer sta poletni rasla mangold in rdeča pesa). Posadimo endivijo in lahko tudi mehke vrste solate (na primer Nansen) za zgodnjo pomlad. Če želimo, da se sadike čim hitreje primejo, jih damo dan pred sajenjem v brozgo iz vode, krajevkov, smrekovih ali jelkinih iglic in kamene moke, da se okrepijo.

Posadimo tudi zimski česen in, če je treba, presadimo rabarbaro.

Konec septembra zadnjikrat porežemo zelišča, obrežemo ri-

bez in porežemo suhe malinove veje.

Porežemo in posušimo tudi zelišča, ki jih bomo potrebovali

posušimo za škropivo tudi orehovo listje.

Poberemo kumino in janež (seme) in druge vrste semen, ki

pomladanski žafran, tulipane in presadimo (če je treba) lilije. Rožmarin in lovor presadimo v zaboječek.

Sadno drevje pognojimo z lesnim pepelom. Tako dosežemo, da so stene celic odpornejše in da drevje zato lažje prezimi. Sicer drevja in jagodičevja več ne gnojimo, da se počasi pripravi za zimo. Prazne grede posejemo z rastlinami za zeleno gnojenje.

Septembra že lahko sadimo iglavce in zimzeleno grmičevje. Iz odpadnih listov zelja lahko pripravite zeljno gnojnico. Vedro do tretjine napolnite z zeljnimi listi, ga do vrha dopolnite z vodo in pustite stati teden dni. Nato gnojnico razredčite – dodate pet delov vode in z njo zalijte grede, na katere boste spomladi posadili solato ali katerokoli vrsto kapusnic (zelje, ohrovt, cvetača, brokoli). Nato grede za zimo pokrijete z listjem in vrtnimi odpadki.



za prvo pomladansko škropljenje (vratič, preslico, gabez, luštrek in pelin). Naberemo in

jih gojimo za domačo uporabo (na primer solato, paradižnik, kolerabo). Posadimo zvončke,

PLANINCI

Prijetna hoja na Triglav



Nekaj jih je doživelo planinski krst s »štrikom« po riti

(Naključna) rožansko-podjunska planinska naveza se je konec minulega tedna povzpela na očaka Julijcev, na Triglav. Vzpon ni bil kar tako od muh, kajti vreme se je dva dni precej kisalo kot prehlajena solza in je kazalo vse drugo kot lep obraz. En dan je celo lilo kot iz škafa, se bliskalo in treskalo kot za stavo in veter je tulil okoli oglov Triglavske kočice na Kredarici, kjer so pohodniki vedrili, kot bi jo obkolila tolpa sestradanih volkov. A srčnih karantanskih alpinistk in alpinistov to niti malo ni strašilo, poguma pa jim je vlival tudi dovški župnik. Potrpežljivost, ki je sicer božja mast, je bila poplačana. V soboto dopoldne se je odprlo okno v oblakih in čudovit pogled na Triglav. Ni kaj, razen Rudija, ki je že prej mo-

ral nazaj v dolino, so vsi, tudi fanta Milan in Mirko, zadihani sicer, a ponosni prišli do Aljažvega stolpa. Tam so planinski krst doživeli Mici iz Slovnjega Plajberka, Hilda in Jožej iz Drveše vasi ter Milan in Mirko iz škofiškega kota. Mrka krstitelja sta bila Mvo-karjev Anza iz Nonče vasi in Breznikarjev Hanzi iz Slovenjega Plajberka. Sedaj že izkušeni planinci so sestopili mimo kočice Planika (se tako izognili skupini stotih frizerjev, ki so šli na vrh) in Vodnikove kočice na Rudno polje in Pokljuko, kjer so prišli v hud nalič. V gostoljubnem domu Janeza Bizjaka, ravnatelja Triglavskega narodnega parka, pa so se okrepčali od naporne, a nadvse prijetne hoje na Triglav.

Kovačev Franc

Križanka za razvedrilo

1	2	3	4	5		6	7	8	
9						10			11
12						13			
						14		15	
16	17			18				19	
20				21	22		23		
24			25		26				
27				28			29		30
	31								32

Vodoravno: 1. Večji kraj v zg. Rožu 9. mesto ob Ženevskem jezeru 10. žensko ime (... la Douce) 12. zvezna država v ZDA 14. morska riba 16. iglavec, tudi žensko ime 19. nogometni klub 20. lahka kovina (krajše ime) 21. način dela, ravnanja 24. nemška pevka 26. ime slov.-nem. pesnice Novy 27. obdelovati les z žago 29. nekdanja enota za delo 31. glavno mesto Albanije 32. arabski žrebec

Navpično: 1. kraj v sp. Rožu (k&k center) 2. okrajšava za eventualnost 3. pritlikavci iz nemškega bajeslovja 4. kraj pri Poreču 5. okr. za Jugoslovansko narodno armijo 6. pogovorno: večkrat zgrešiti 7. nekdanja površinska mera 8. Branko Miklavc 11. oblika imena Ana 13. tretja oseba množine glagola biti 15. ime nekdanje indijske predsednice Gandhi 17. pristaš starogrške filozofske šole (po mestu Elea) 18. Ana Mlakar 22. del psevdonima pisatelja Pelina 23. vzklik pri bikoborbi 25. germanski orel 28. kazalni zaimek 30. Georg Trakl

Rešitev iz prejšnje križanke:

Vodoravno: 1. Klopinj 7. Šmohor 12. ajda 13. Ios 15. ala 16. kurnik 17. kamenje 20. obad 21. obara 23. kan 24. aplavz 25. panj 26. kje 28. iztek 30. ravan 33. narek 37. anoda 38. ro 40. ribič 42. valuta 44. neon 46. TE 47. utajiti 48. kvas 50. cina 51. vol 52. tri 54. sardela 56. Lajko 58. si 59. keksi 61. Aram 62. štola 63. Ig
Navpično: 1. kako 2. Ljubljana 3. Odra 4. panda 5. nikoli 6. JO 8. mama 9. ole 10. Hanka 11. rdenje 14. skavt 18. arzen 19. Jan 22. bazar 26. krava 27. evolucija 29. karo 31. aduti 32. natan 34. Rin-kole 35. EB 36. kita 39. Ontario 41. česati 43. Ajas 45. EI 49. v-laki 51. veka 52. tla 53. rar 55. Ast 57. km 60. SG

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Problemi žensk v Pekingu

piše dr. Štefka Vavti

Vprašanje enakopravnosti žensk po vsem svetu je večkrat bilo skrajšano na sliko, ki so jo ustvarjala sredstva javnega obveščanja. Tako je na primer ob svetovni konferenci žensk leta 1975 v Mehiko City v javnosti bila v ospredju slika ognjevitih zahodnih feministk, ki so sežigale svoje nedrčke (v resnici tega seveda niso storile). Pozneje, na primer leta 1980 v Kopenhagnu ali pa leta 1985 v Nairobiju, je stala v ospredju tako imenovana »super-ženska«, kateri je uspelo spraviti pod en klobuk kariero, moža, otroke in še svoje konjičke – vse dobro vemo, da te »super-ženske« v resnici enostavno ni in tudi ne more biti. Bila bi namreč nadčloveška.

Na letošnji konferenci v Pekingu, katere se je udeležilo okrog 40.000 ženskih odposlank iz vsega sveta, pa naj bi bile vse ženske sestre.

Resnica je sicer, da se ženske po vsem svetu borijo za svoje pravice doma, v družbi, na delovnem mestu in v politiki – vendar pa kljub temu ne moremo vseh teh žensk stlačiti v eno tesno obleko. Problemi žensk po svetu so namreč povsem različni. Medtem ko se ženske v zahodnih deželah borijo za enakopravnost, za pravico do splava ipd., se ženske v tako imenovanem tretjem svetu soočajo s povsem drugimi problemi.

Ne le, da so tam velikokrat politični sistemi ali pa družba polni nasilja, manjkajo velikokrat tudi eksistenčno potrebne stvari kakor na primer čista voda, zadovoljiva zdravstvena preskrba ipd.

Kako se naj te ženske počutijo v družbi tistih, ki se borijo za pravice lesbijk, proti predsodkom, s katerimi se le-te soočajo in za njihovo enakopravnost v družbi?

Na eni strani se mi zdi povsem razumljivo, da so ogorčene – posebno še tiste, katere njihova družba sili, da se skrivajo za dolgimi haljami in za tančicami.

Na drugi strani pa se vprašam, ali nimajo vse te različne podobe zatiranja isto ali pa vsaj podobno ozadje?

Zatirajo se šibkejši, manjšine, vsi tisti, ki nimajo oblasti... Na vprašanje, ali je tudi človek podvržen naravnemu zakonu, v katerem je vedno močnejši zmagovalac nad šibkejšim, doslej vsekakor še nisem našla zadovoljivega odgovora.

AVSTRIJSKI POKAL – 2. KOLO

SAK brez motivacije

Voitsberg – SAK 3:0 (2:0)

SAK: Wastian, Wölbl, Zankl, A. Sadjak, Blajs, Kotrri, Wuntschek (46. M. Sadjak), Smid, (55. Velik), Martini, Lippusch, Petschenig

Že v drugi minuti je Voitsberžanom uspelo iz prostega strela povesti z 1:0, kar je seveda njim dalo dodatnih moči, nogometašem SAK pa je ta hitri zadetek vzel še zadnjo motivacijo.

Čprav v najmočnejši postavi – edino namesto vratarja Prescherna je igral rezervni vratar Wastian – in tudi trener dr. Ramšak se je vrnil predčas-

no z dopusta, to ni bil SAK, ki naj bi kot drugoligaš nadigral nasprotnika.

Vendar vrstile so se napake, manjkala je agresivnost in četudi je imel SAK več od tekme, je konec koncev bil poraz rezultat neresnosti in kot že omenjeno posledica osebnih napak nekaterih igralcev.

V drugem polčasu so slovenski nogometaši imeli boljše priložnosti, najlepšo je napravil Marjan Sadjak v 49. minuti, vendar gola jim ni uspelo dati.

S tem je za SAK končana tekma kar zadeva pokalne tekme in zopet velja vsa pozornost II. zvezni ligi.

Trener dr. Ivan Ramšak seveda ni bil zadovoljen s tekmo, poraz sam ga ni toliko motil, pač pa dejstvo, da oba legionarja nista in kot zgloda tudi ne bosta tista igralca, ki bi v takem primeru bila nosilca tekme, da nekateri igralci igrajo zelo nekonstantno in da napadalcem ne uspejo goli.

Zanj važno je v trenutku, da se bodo lahko v miru pripravljali na prihodnjo prvenstveno tekmo proti Oberwartu.

SAK – Oberwart
v nedeljo,
17. 9. 95 ob 15.30
na celovškem stadionu

2. RAZRED A

SAK – Spittal II 0:1 (0:0)

Spittal II je moštvo, ki do sedaj še ni oddalo točke, saj v njem igrajo vedno tudi igralci iz prve ekipe, torej igralci, ki imajo izkušnje tudi v II. zvezni ligi.

Druga ekipa SAK bi si tokrat vsekakor zaslužila točko, saj je predvsem v prvem polčasu imela lepe priložnosti, v drugem polčasu pa so sicer imeli več od tekme gostje, ki pa niso varčevali z grobimi in agresivnimi akcijami. S tem so seveda pošteno zmotili mlade igralce, ki takega načina igre še niso vajeni.

Čprav so ponovno doživeli poraz, se ekipa okrog trenerja

Miha Kreutza zaveda, da bo njihov čas še prišel, saj se od tekme do tekme stopnjujejo in napredujejo.

1. RAZRED D

Globošnica – Šmihel 0:2 (0:0)

Kljub številnim gledalcem in dobremu vzdušju Globošanom le ni uspelo, da bi doma premagali vodečega na lestvici.

Prvi polčas so z borbo in voljo pokazali Šmihelčanom, da niso lahek plen, kakor so to mogoče pričakovali, vratar Janko Smrečnik je bil izvrstno razpoložen, v drugem polčasu pa je Globošanom le pošla moč in Šmihelčani so z dvema go-

loma odnesli tri točke iz Globošnice.

St. Stefan – Železna Kapla 0:0
Vovbre – Sele 0:7

PODLIGA VZHOD

Bilčovs – Velikovec 1:1

Smola za Bilčovs! Do predzadnje minute so domačini v tekmi proti prvemu na lestvici vodili z 1:0, in nato iz prostega strela prejeli gol gostov, ki so zadnjih petnajst minut igrali zaradi izključitve le še z devetimi možmi. Škoda za dve izgubljeni točki, ki bi Bilčovščanom prinesli prvo mesto.

HOKEJ NA LEDU



Začela se je hokejska sezona in minulo nedeljo je celovški KAC slavil prvo zmago proti beljaškemu VSV s 4 : 3. Lani je prevzel sponzorstvo rusko-koroški podjetnik Omatov in upati je da bodo urejene finančne razmere vplivale tudi na borbenost celovških hokejistov.

SAK in njegov naraščaj

Slovenski atletski klub že vrsto let posveča vso pozornost svojemu naraščaju, saj se zaveda, kako važno je v lastnih vrstah imeti dobre igralce, ki bodo v bodočnosti prevzeli mesta tudi v prvi ekipi.

SAK je s svojim naraščajem zastopan v vseh kategorijah in tekmuje deloma v posameznih starostnih skupinah z več ekipami.

Predpogoj za ta številčni povzdig je bila ustanovitev centrov za naraščaj v Pliberku, Celovcu in Šentprimozu.

Najuspešneje deluje center Pliberk, ki ga vodi Silvo Kumer in kjer so ustanovili pododbor SAK, ki samostojno skrbi za organizacijo in v določeni meri tudi za financiranje centra.

V pliberškem centru imajo v oskrbi 70 mladih nogometašev,

ki tekmujejo v sledečih skupinah:

Moštvo pod 8, trener Poldež Sadjak; pod 10, trener Bernard Olip; pod 12, trener Pavle Štekl; pod 14 (jakostna skupina), trener Silvo Kumer; pod 16, trener Christian Lopinsky; trener vratarjev Slobodan Djurič.

Tudi v Celovcu trenutno deluje pet skupin: pod 8, trener Tomo Millonig; pod 10, trener Robert Germ; pod 12, trener Janko Woschitz; pod 14, trener Babič in pod 16 (jakostna skupina), trener mag. Mirko Oraže.

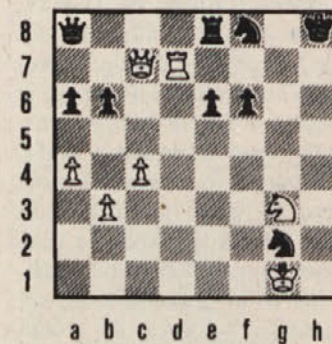
V Šentprimozu tekmuje dve skupini, pod 8 in pod 10, kateri vodi Peter Stern.

Vsa moštva so začela že s tekmovanji, kjer eni bolj, drugi manj uspešno igrajo in zastopajo slovenske barve med mladimi nogometaši na Koroškem.

ŠAHOVSKI OREH ŠT.: 2

Karpov – Čom / Bad Lauterberg 1977

Kdo bo hitrejši pri spletnju matne mreže? Beli, ki je zasedel sedmo vrsto ali črni, ki z damo in skakačem ogroža osamljenega belega kralja. Velemejster Karpov, ki je na potezi, je z nadaljevanjem vzpostavil medsebojno sodelovanje figur in prisilil nasprotnika k predaji. Po pravilnem izboru potez, se vam bodo na šahovnici pokazale lepe matne slike!



Rešitev šahovskega oreha št.: 1

Skozi obrambne vrste črnega nenadoma prodrejo bele figure, ki jih vodi genialni Aljehin! Prva poteza belega 1.Tc8! razkrije slabost črne-

ga na osmi vrsti. Na 1...Tc8: sledi poanta 2.De7!! Dc6 3.d8D+ in beli zmaga! Na 1...Dd7: sledi še ena lepa poteza belega 2.Df8+! Tf8: 3.Tf8: mat. Kaj takega je zmožni le veliki Aljehin!

Silvo Kovac



NOGOMET: »POD 10«

Napeta igra podmladka

DSG Borovlje : SAK 3:4 • Na igrišču v Podgori sta se v nedeljo popoldne pomerili moštvi »pod 10« DSG in SAK. Mladi žogobrci so od vsega začetka igrali z izredno vnemo in se borili za vsako žogo in za vsako ped prednosti na igrišču. Igro so razpotegnili čez celo igrišče in napadali tako po krilih kot tudi v sredini. Številni gledalci so ob napeti tekmi, ki je tudi po tehnični plati bila dobra, resnično uživali, kajti vse do poslednjega žvižga je bila igra odprta in bi se lahko končala tudi neodločeno, kar bi celotnemu poteku in tudi nastopu vseh igralcev najbolj odgovarjalo.